28. marts 2017

Notat om Danmarks varetagelse af industrisamarbejde

Nærværende notatet redegør efter anmodning fra det finske Rigsdagens revisionsudvalg for Danmarks varetagelse af industrisamarbejde.

Danmark har afskaffet sine regler og lovgrundlag for industrisamarbejde. I stedet introduceredes 1. juli 2014 nye administrative retningslinjer for industrisamarbejde og en national forsvarsindustriel strategi, der beskriver de strategiske teknologiområder i forsvarsindustrien, der har særlig betydning for Danmarks sikkerhed. Strategien og retningslinjerne er udarbejdet i samarbejde mellem Erhvervsministeriet og Forsvarsministeriet.

Erhvervsstyrelsen, som hører under Erhvervsministeriet, er ansvarlig for administrationen af industrisamarbejde. Forsvarsministeriet bidrager til udarbejdelse af vurderinger vedrørende behovet for industrisamarbejde i relation til de konkrete anskaffelser af forsvarsmateriel. Der er indgået en samarbejdsaftale mellem de to ministerier.

De tre centrale dokumenter for Danmarks administration af området er således:

- Den nationale forsvarsindustrielle strategi
- Administrative retningslinjer
- Samarbejdsaftale mellem Forsvarsministeriet og Erhvervs- og Vækstministeriet

Dokumenterne er tilgængelige på Erhvervsstyrelsens hjemmeside; https://erhvervsstyrelsen.dk/industrisamarbejdsaftaler, https://danishbusinessauthority.dk/industrial-co-operation-0

Den nationale forsvarsindustrielle strategi har til formål dels at fastholde og udvikle konkurrencedygtige kompetencer og kapaciteter inden for industrien på strategiske områder, der er af betydning for Danmarks væsentlige sikkerhedsinteresser, og dels at Danmark i krisesituationer selv skal kunne forestå, vurdere og udvikle modtræk mod nye trusler, herunder i relevant omfang selv skal kunne opretholde centrale systemer og materiel.

De administrative retningslinjer for industrisamarbejde beskriver nærmere, hvordan industrisamarbejdet skal håndteres af henholdsvis Erhvervsministeriet og Forsvarsministeriet.

Samarbejdsaftalen mellem Forsvarsministeriet og Erhvervsministeriet er blevet revideret i slutningen af 2016. Samarbejdsaftalen beskriver processen for administrationen af industrisamarbejdet mellem Forsvarsministeriet Materiel- og Indkøbsstyrelse, Forsvarsministeriet og Erhvervsstyrelsen.

I den nationale forsvarsindustrielle strategi er der seks indsatsområder, hvoraf industrisamarbejde er et af disse:

1. Et konkurrencepræget internationalt marked for forsvarsmateriel
2. Gode rammevilkår for forsvarsindustrien
3. Samarbejde mellem forsvaret og industrien
4. Anskaffelses- og udviklingssamarbejde med andre nationer og organisationer
5. Forsyningssikkerhed
6. Industrisamarbejde

Hvis andre midler ikke viser sig at være tilstrækkelige, kan det være nødvendigt at forpligte udenlandske leverandører til at samarbejde med virksomheder i Danmark i form af forpligtelser til industrisamarbejde på forsvarsområdet.

Indførslen af nye retningslinjer for industrisamarbejde i 2014 havde bl.a. til formål bedre at sikre, at administrationen lever op til EU-retten. Eventuelle forpligtelser til industrisamarbejde fastsættes således på grundlag af en konkret vurdering ved hver enkelt anskaffelse i overensstemmelse med EU-retten, særligt TEUF artikel 346 om beskyttelse af medlemsstaternes væsentlige sikkerhedsinteresser. Eventuelle forpligtelser til

industrisamarbejde fastsættes som led i forsvarets almindelige anskaffelsesprocedurer og fremgår af Forsvarsministeriets aktstykker, anskaffelsesmateriale og kontrakter.

Der er udpeget en række strategiske teknologiområder med særlig betydning for forsvarets opgavevaretagelse og for varetagelsen af Danmarks væsentlige sikkerhedsinteresser. Det vurderes i forbindelse med den konkrete anskaffelse inden for hvilke af nedenstående 8 strategiske teknologiområder, at der er behov for at opretholde og udvikle industrielle kompetencer og kapaciteter. De aktuelle væsentligste strategiske teknologiområder er:

- Avanceret software, herunder cybersikkerhed
- Kommunikations- og kommandokontrolsystemer
- Overvågnings- og radarteknologi
- Operativ beskyttelse af personer og militære kapaciteter, fx materiel og kommunikation
- Dele af køretøjsområdet med kritisk betydning for militære operationer
- Dele af det maritime område med kritisk betydning for militære operationer
- Avanceret materialeteknologi og – behandling
- Energi- og miljøoptimering i relation til operativ opgaveløsning

Danmark kan ikke råde over alle centrale kompetencer og kapaciteter på de strategiske områder, men realistisk set kun råde over visse kompetencer og kapaciteter inden for hvert strategisk område. Af hensyn til at sikre, at disse kapaciteter og kompetencer er konkurrencedygtige, tilstræbes der størst mulig konkurrence mellem virksomhederne på området om at få ordrer hos udenlandske leverandører og forsvaret.

Hertil kommer, at der i de kommende år forventes at blive behov for en forsvarsindustri – såvel national som international – der kan bistå forsvaret med effektive og tidssvarende løsninger på området for vedligehold af materiel.

Danmark foretager altid en konkret og individuel vurdering af behovet for industrisamarbejde ved relevante anskaffelser af forsvarsmateriel og – tjenesteydelser. Vurderingen tager udgangspunkt i TEUF artikel 346 for hver ny anskaffelse af forsvarsmateriel og -tjenesteydelser ved udenlandske leverandører. Der foretages en vurdering i forbindelse med den konkrete anskaffelse af;

- om der er potentielle udenlandske leverandører,
- om der er tale om forsvarsmateriel og/eller forsvarstjenesteydelser, som dette er defineret i de gældende retningslinjer om industrisamarbejde,
- om anskaffelsen forventes at være over 50 mio. kr.
- samt evt. øvrige forhold.

Af centrale forsvarsindkøb, hvor Danmark har pålagt industrisamarbejde for den udenlandske leverandør inden for de seneste år, kan nævnes anskaffelsen af artilleri og pansrede mandskabsvogne til Hæren. Ved begge indkøb er der stillet krav om industrisamarbejde.